

Първа четиристранна среща между  
нотариатите на  
България, Румъния, Сърбия и Унгария  
08.12.2017 г. Будапеща, Унгария

По покана на Председателя на унгарската нотариална камара - д-р Адам Тот, на 08.12.2017 г. в Будапеща, Унгария се състоя първата четиристранна среща между нотариатите на България, Румъния, Сърбия и Унгария. Мястото на провеждане на срещата бе в сградата за обучение и развойна дейност на унгарската камара, като дискусиите по различни теми от нотариалният живот продължиха до 16:30 ч. Срещата бе открита с приветствени слова на Председателя на Нотариалната камара на Унгария - д-р Адам Тот, който благодари на участниците за присъствието им. Подчерта ефикасността от провеждането на тези срещи, възможността за сътрудничество между четирите нотариата и размяната на добри практики. След г-н Тот, Председателят на сръбския нотариат - г-н Миодраг Дуканович, поздрави присъстващите на срещата колеги, представи сръбската делегация, включваща двама нотариуса, единият от които Александър Мкалджевич, нотариус в Нови Сад, който е представител на сръбския нотариат в Комисията по Европейските въпроси към Международния съюз на Латинския нотариат (UINL). Председателят на



румънския нотариат г-н Димитриу Виорел Манеску, изказа благодарност за организираната среща и представи своите колеги: Дояна Ротару нотариус в Букурещ и Богдан Циука, член на администрацията на CNUE, който е участвал и в комисията за промените в румънския Граждански кодекс. След словата на колегите, думата взех и аз, в качеството си на Председател на Нотариалната камара на Република България, като посочих ефикасността на всички срещи, в които нотариусите можем да обменим опит и идеи с колегите, защото ние сме, метафорично казано, адвокати на държавата. Казах, че за нас е ценна всяка среща и се надявам на ползотворни резултати, както и да работим, водени от една цел, а именно - в нашите страни колегите да

увеличават правомощията си. От страна на Нотариалната камара на Република България, участие в Четиристранната среща взе и нотариус Камен Каменов - заместник-председател на Съвета на нотариусите.

След представянето на делегациите, думата бе взета от Дояна Ротару, нотариус в Букурещ, която запозна участниците с нотариалния живот в Румъния. Започна с кратки исторически факти, като посочи, че румънските нотариуси, като лица, упражняващи либерална професия, с предоставени от държавата права, първо са били държавни нотариуси. Както в бивша Чехословакия, по време на социализма, в Румъния, нотариалната професия е упражнявана от нотариусите на държавата, които работели в съдилищата като част от съдебната система. В закон №36/1995 за нотариусите и нотариалната дейност са регламентирани основните принципи на съвременната нотариална дейност,

принципът на безпристрастност и независимост на нотариуса. Измежду главните компетенции на румънските нотариуси било наследяването, като посочи, че в Румъния процедурата е много формализирана, нотариусите извършвали действия само в определени етапи от процедурата, тези стъпки са ограничени във времето и изготвените от тях документи са публични. Румънските нотариуси удостоверяват съдържание и подписи на документи и други действия, посочени изрично в правни разпоредби. От 2011 г. тези ограничени компетенции са разширени значително след приемането на новия Граждански кодекс, който заменя кодекс от XIX век, създаден, както тя заяви, по времето на Великата френска революция. По време на социализма Гражданският кодекс губи голяма част от текстовете, касаещи разпореждане с частна собственост. В режима на собствеността между съпрузи се урежда само общото имущество на съпрузите, без възможност за промени, което вече не отговаря на нуждите на съвременното общество. След присъединяването на Румъния към Европейския съюз, законодателите и румънските политици са започнали да работят заедно, за да се реформира комплексно гражданското право, с цел да се създаде единна правна рамка, което довело до приемането на новия граждански кодекс през юли 2009 г., който да отговаря на принципите и нуждите на XXI век. Новият граждански кодекс (Закон 287/2009) е в сила от 01.10.2011 г. Г-жа Ротару посочи, че това е огромен успех за румънския нотариат. Във връзка с новия граждански кодекс е създаден Националният регистър на брачните



Нотариус Димитър Танев и нотариус Камен Каменов представиха Нотариалната камара на Република България по време на Четиристранната среща, проведена в Будапеща

договори, които се поддържа, администрира и управлява от Националния съюз на нотариусите в Румъния, за разлика от България. Като новост са създадени три други национални системи: Регистър на наследствата, Регистър на пълномощните и Регистърът на длъжниците. Регистърът на пълномощните функционира едва от тази година, за разлика от този в България. Освен това, Министерството на правосъдието е започнало, в хода на законодателни промени, така наречената „Малка съдебната реформа“, която представлява значителни промени в гражданското съдопроизводство и наказателно право, чиято цел са нотариалните действия и по този начин цели да се постигне положителен ефект за ограничаване на разширенията в съдебното производство и съдилищата, и да се намалят значително финансовите разходи за съдебни производства. Румънските колеги споделиха за проблема, който съществува при тях, относно големия брой фалшиви лични карти, чрез които се извършва кражбата на самоличност. Във връзка с кражбата на самоличност, Председателят на унгарския нотариат също сподели, че в Унгария е висок броят на измамите и опитите за измами с фалшиви лични карти. Друг интересен факт, който споделиха за нотариалния живот в Румъния, е наличието на регистър за некоректни платци по кредит. Румънските нотариуси имат компетентност да удостоверяват в изрично определени случаи, споразумение, с което се разтрогва бракът. По отношение на разводите сключени пред нотариус, те посочиха, че



през 2007 г. са били 2900, а от края на 2016 до сега са близо 15 000.

Председателят на унгарския нотариат сподели, че унгарското правителство е против компетенциите на нотариусите при развод, като обосновката им за това е, че този факт прави развода много по лесно достъпен и с тази съображения се цели разводите да не бъдат насърчавани.

След изложението на румънските колеги, Председателят на сръбския нотариат съобщи за съществуващия в страната проблем с недостига на нотариуси. Посочи, че в осем територии няма нотариуси. Като статистика подчерта, че 2/3 от всички нотариуси са жени. Друг интересен факт е, че нотариусите са загубили компетентност в областта на разпоредителните сделки с недвижимо имущество. Лицата, упражняващи юридически професии, са обложени с 30 процента допълнителни данъци, като Г-н Дуканович посочи, че нотариусите, освен тези 30 процента, дължат и 20 процента ДДС. Тези 30 процента допълнителни данъци постъпват за развитие на правна система на юристите в Сърбия. Нотариусите в Сърбия могат да удостоверяват брачни договори, сключени по време на брака, но нямат компетентност по отношение на



Сграда за обучение и развойна дейност на унгарския нотариат

брачните режими. Нотариусите в Сърбия имат изключителна компетентност по отношение на удостоверяване на подписи на документи.

След изказването на Председателят на сръбския нотариат, запознах колегите с малко исторически факти и за българския нотариат. Посочих първия Закон за нотариусите и околийските съдии, които извършват нотариалните дела. утвърден с указ № 14 от 31 януари 1885 г., както и че от тогава, до сега в България винаги е имало нотариуси, но дори когато държавата е била царство, нотариусът е бил държавен. В България системата е консенсуална, собствеността се прехвърля при нотариуса, а не при вписването. Всички сделки с недвижими имоти се извършват от нотариус във формата на нотариален акт, освен когато прехвърлителят е държавата или общината. Системата ни за вписване е изцяло заимствана от Френския граждански кодекс, т. нар. *Наполеонов кодекс*. Свободният нотариат в България, през 2018 г. ще навърши 20 години. Основните компетенции на българските нотариуси,

освен сделките с недвижими имоти, включително и ипотеките, са различни компетенции по Търговския закон, по Закона за наследството, както и прехвърлянето на моторни превозни средства, което е една уникална компетентност само за България. Нотариалното производство в България е съдебно-охранително производство. Запознах колегите с единната информационна система на Нотариалната камара, която създадохме през 2009 г. Тя е дефинирана от закона информационна система, всеки детайл от нея е възпроизведен в правна норма, основно в поднормативни актове. Моята философия винаги е била, че информационните системи са продължение на правото. През 2009 г., благодарение на информационната система, увеличихме нотариалните такси 2-3 пъти, нещо, което не е направено в друг нотариат през този век. В информационната система се въвеждат всички пълномощни за разпореждане с недвижими имоти, завещания, пълномощни за банки и около 27 различни документа, свързани с обстоятелства, подлежащи на вписване в Търговския регистър. Българският Търговски закон е реципиран от германския. През тази година се въведоха над двадесет нотариални удостоверявания, с които се увеличи нотариалната компетентност. През 2009 г. се създаде възможността българските нотариуси да имат компетенции по отношение на брачните договори. Сега се разглежда идеята нотариусът да удостоверява развода, във връзка с което, поканихме на нарочен семинар във Велинград и г-н Коянтес, досегашния председател на

КНУЕ, за да ни запознае с опита на испанския нотариат. Според мен, както посочих и в Брюксел на Общото събрание на КНУЕ, при увеличаване на компетентностите, трябва да се спазва динамично равновесие, с оглед претенциите и на останалите юридически професии и да не се изисква много наведнъж от държавата. Дадохме възможност на кметовете с нотариална компетентност да въведат пълномощните в нашата информационна система. Изградихме модул към нашата информационна система, извършихме дистанционно обучение и така пресякохме много фалшификации на документи. Благодарих на френските колеги за запознаването със системата Телеакт. И аз очаквам догодина да започнат технологични стъпки във връзка с факултативни вписвания във входящия регистър.

Председателят на унгарския нотариат г-н Тот сподели, че броят на нотариусите в страната е 300 на население 10 милиона и посочи, че по голямата част от тях имат интерес към упражняването на професията именно в Будапеща. Председателят посочи, че от следващата календарна година, унгарските нотариуси ще имат възможността да правят проверка на електронните подписи за тяхната достоверност. Посочи още и философията на унгарското правителство за ограничаване компетенциите на нотариусите при развода, тъй като те смятали, че така той би станал по лесно достъпен и би се увеличил броят на разводите. След приключване на дискусиите бе подписано Споразумение за четиристранно сътрудничество между

България, Румъния, Сърбия и Унгария. Целта на Споразумението е поддържане на българо-румъно-сръбско-унгарските нотариални взаимоотношения, задълбочаване на сътрудничеството между нотариалните камари и техните членове, подпомагане редовния обмен на информация и координиране на позициите по европейски въпроси. Срещите на това сътрудничество ще се провеждат веднъж годишно, последователно в България, Румъния, Сърбия и Унгария. В рамките на професионална дискусия, Комисията обсъжда най-важното в развитието на национално равнище, като обръща специално внимание на организацията и компетенциите на страните. Комисията анализира и обсъжда най-важното в развитието на Европейския съюз, което засяга нотариусите, координира позициите на страните и се стреми да постигне обща позиция и съвместна дейност в рамките на организацията на Съвета на нотариусите на Европейския съюз (CNUE). Между срещите на Комисията, страните се информират взаимно и редовно за най-важното в развитието на национално или европейско равнище и за измененията, които засягат професията на нотариуса, като си оказват взаимна професионална подкрепа. В рамките на подписаното споразумение, по азбучен ред, поехме задължението да организираме следваща среща през пролетта в България.

*С уважение,*  
**ДИМИТЪР ТАНЕВ**  
 ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА НА НОТАРИУСИТЕ